

podpunom garancijom svoje unutrašnje nezavisnosti, koju svaki narod pravedno zahtijevati može, ostati. Od tuda se vidi, da su se oni upravo od ostalih Austrijskih zemaljah odcielili i nas od istih otrgnuti namjerili. Tako ona osuđenja zbog separatističnih težnjah, koja su oni proti nama podigli, upravo na njih padaju, jer smo mi pod stavljeni uvjeti gotovi i dalje ne samo sa Ugarskim nego i s ostalim narodima carstva Austrijanskoga u savezu ostali.

Ko postupanje Magjarskog naroda sroču drugih nemagjarskih osobito sroču slavenskih narodah poznaje, morao bi naše teženje za slobodom odobriti, da i nije na tako nazvanom zakonitom historičkom temelju osnovano. Jer je svakog naroda prva najveća dužnost svoju slobodu, svoju narodnost t. j. svoj život braniti i uzdržati. Oni su tiranskim svojim postupanjem oneprijateljili si sve ine narode, oni su nas, koji smo kroz 7 i više stoljetja s njima bratski sreću i nesreću djelili, koji smo uza njih s ponosom za slavu naše obće otačbine vavjek vojevali, od sebe otudjili, nehoteći nas kao svoju sebi jednaku bratju priznati. Oni su sve narode gnjeli i gonili narivajući jim u silu boga svoj jezik, — oni u Ugarskoj nikog drugog naroda do magjarskog priznavali nisu, ime Slaven dobilo je u njih značenje poruge, poruge koja je padala na narod za našu ukupnu otačbinu najzaslužniji, — jednom rieči oni su propast i grob svim inim narodima i narodnostima pripravljali, nad kojim se gospodujuće kao od Boga jedino na to pozvano i izabrano magjarstvo u triumfu podiglo.

Tako je bilo do predposljednjeg ugarskog sabora.

Ogorčenje svih ugarskih narodah došlo je već do najvišeg stupnja, i cio svijet je to tiraniziranje narodah javno osudio. Kod samih Magjarah pojavilo se nekoliko boljih razumnih ljudi koji su na umjerenost opominjali i zaslijepljene od nepravde koju čine odvrćali. Svi su se pametni nadali, da će Magjari tu svojsku opomenu uvažiti i uvidivši, da što se na nepravdi zida pasti mora, za vremena od svog magjariziranja prestati. S toga su svi sa pouzdanjem očekivali, da će ugarski sabor boljim putem poći i pitanje narodnostih na zadovoljstvo svih narodah riješiti. Ali se odma u početku sabora vidjelo, da je glas opominjućih rodoljubah bio glas vapijućeg u pustinji. Magjarski je sabor pokazao, da u sebi više sklonosti ima pretjerane magjaromane, nego li umjerene i praktične ljude slušati, i da se od svoje čudnovate narodne za sve ine narode pogibelne politike nikako neće da odreku. Oni su na naše poslanike s najvećim ogorčenjem napadali i pakosno jih u svakoj prilici ujedali — oni su Slavoniju iz reda postojećih zemaljah sbrisavši, i Srijem, Vieroviticu i Požegu kao ugarske županije uzevši, s Ugarskom posve stopiti ih i tako njinu narodnost posve utamaniti namjerili, tvrdeći da „partes adnexae“ samo sadašnju Hrvatsku znače — oni su u predlogu zakona „O magjarskom jeziku i narodnosti“ još u oči reforme učinjenom, „magjarski jezik za jedini jezik zakonotvorstva i javnog upravljanja, i za službeni kako kod crkvenih tako i kod građanskih oblastih „proglasili, tako“ da ni jedno poslije proglašenja tog zakona u drugom kom jeziku sastavljeno službeno ili svedočbeno pismo nikake vrijednosti imalo nebi. Za Rieku, gdje se osim našeg nešto i taljanski — i hrvatsko, od njih tako nazvano „magjarsko“ primorje, gdje se samo naš jezik govori, niti se kao ni u Rieci riečice magjarske čuti može, opredjelili su oni takodjer magjarski jezik za službeni, a osim toga čujte neizkazane pakosti